

# Tretton dagar över Atlanten

---

## Berättelse

---

### Land i sikte

Den 4 oktober 1849 gled ett skepp in mot New Yorks hamn. Ombord stod en liten kvinna på 48 år och såg den amerikanska kusten närma sig. Hon hette Fredrika Bremer och var vid det här laget en av Sveriges mest lästa författare, känd långt utanför sitt eget land. Bakom henne låg tretton dagar på ett gungande, oroligt hav. Framför henne låg ett helt nytt land – ett land hon hade läst om, drömt om och nu äntligen skulle få se med egna ögon.

Det fanns något häpnadsväckande i själva bilden. En medelålders kvinna hade rest ensam, utan man och utan familj, tvärs över Atlanten. Vid den här tiden var det nästan otänkbart. Resor av det slaget ansågs både opassande och farliga för en kvinna. Men Fredrika nöjde sig inte med att förstå världen genom böcker. Hon ville se den unga amerikanska demokratin med egna ögon, möta människorna och förstå hur de levde, hur de styrde sitt samhälle och hur de behandlade varandra. Nyfikenheten vägde tyngre än rädslan.

### En stad i ständig rörelse

I New York tog hon in på Astor House, ett av stadens största och mest berömda hotell, beläget vid Broadway. Det var ett gott ställe att börja sin amerikanska resa på, men det första som mötte henne var en kraftig kontrast mot det stillsamma Sverige hon kom ifrån.

När Fredrika tittade ut genom fönstret blev hon nästan överväldigad. Broadway var en enda ström av liv: tusentals människor, hästar och vagnar i en oavbruten rörelse. Hon såg vackra hus som höll på att resas och eleganta butiker, men i samma blick också smuts, byggrester och oväsen. Det var prakt och kaos om vartannat. Gatan var så hektisk att hon, med en gnista humor, konstaterade att när hon skulle korsa den tänkte hon bara på en enda sak: att hinna över till andra sidan vid liv.

Mitt i allt detta fanns ändå en tillflykt. Alldeles bredvid hotellet låg en liten park med en fontän. Den gröna, lugna platsen kändes, med Fredrikas egna ord, "som en oas i den oroliga öknen". Där kunde hon dra ett djupt andetag, vila ögonen och samla tankarna innan storstaden åter drog in henne i sitt myller. Kontrasten mellan den larmande gatan och den stilla parken fångar något av hela hennes Amerikaupplevelse: ett land av stora motsättningar, på en och samma gång lockande och skrämmande.

### Det första mötet

Redan första dagen fick Fredrika besök. En ung man med mörka ögon kom till hotellet för att hälsa henne välkommen och hjälpa henne till rätta i det främmande landet. Fredrika hade föreställt sig en äldre, allvarlig herre, men i stället mötte hon en vänlig och nästan poetisk ung person. Det lilla mötet blev som ett gott förebud: Amerika tog emot henne med öppna armar.

Hon skulle snart upptäcka att hennes rykte hade rest före henne. Hennes romaner var redan översatta och lästa i USA, och dörrar öppnades överallt. Berömda författare, politiker och vanliga familjer ville träffa den svenska författarinnan som hade vågat resa så långt på egen hand.

## Början på en lång resa

Den där första dagen i New York var bara inledningen. Under de följande två åren reste Fredrika genom 27 amerikanska delstater. Hon besökte skolor och fängelser, studerade hur fattiga och sjuka togs om hand, träffade kända tänkare och såg slaveriet på nära håll i söderns delstater. Hon beundrade mycket i den unga demokratin, men hon blundade inte för dess djupa orättvisor.

Hela tiden skrev hon. I långa, levande brev till sin syster i Sverige berättade hon om allt hon såg och kände. De breven blev senare en tjock bok om hemmen i den nya världen – en skildring som många européer läste just för att få en ärlig och personlig bild av Amerika, sedd genom en skarp och fördomsfri blick.

Allt detta började alltså den där höstdagen 1849, med en trött men nyfiken kvinna vid ett hotellfönster mot Broadway. Hon hade lämnat ett tryggt liv och en bekväm ställning för att kasta sig in i det okända. Och just det säger något viktigt om Fredrika Bremer: hon var aldrig nöjd med att betrakta livet från avstånd. Hon ville mitt in i det, se det själv och förstå det – även om det betydde tretton dagar på ett stormigt hav och en ensam ankomst till en stad i ständig rörelse.

## Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett skepp	en stor båt
en hamn	platsen där båtar lägger till
en kust	gränsen mellan land och hav
håpnadsväckande	mycket förvånande
otänkbar	något man knappt kan föreställa sig
opassande	som inte anses passande eller lämpligt
en demokrati	ett land där folket är med och bestämmer
en kontrast	en tydlig skillnad mellan två saker
överväldigad	full av starka intryck; nästan för mycket
prakt	något mycket vackert och påkostat
en tillflykt	en plats dit man kan gå för att få ro
en oas	en grön, lugn plats i en öken
ett myller	en stor mängd människor som rör sig om varandra
en motsättning	när två saker går emot varandra
ett förebud	ett tecken på något som ska komma
en delstat	en del av ett land, till exempel i USA

<b>ORD</b>	<b>FÖRKLARING</b>
slaveri	när människor ägs och tvingas arbeta utan lön
fördomsfri	utan färdiga, orättvisa åsikter om andra

## Läsförståelsefrågor

---

1. Vad är textens huvudfokus?
  1. Hela Fredrika Bremers liv från barndom till död.
  2. Fredrikas ankomst och första dag i Amerika år 1849.
  3. Hur Fredrikas böcker skrevs och trycktes i Sverige.
2. Varför var Fredrikas resa så ovanlig för sin tid?
  1. Hon var den första svensken som någonsin lämnat landet.
  2. En kvinna reste ensam över Atlanten, utan man eller familj.
  3. Hon reste utan att betala för biljetten.
3. Hur upplevde Fredrika gatan Broadway?
  1. Som lugn, tom och tråkig.
  2. Som full av liv, men också av smuts, oväsen och kaos.
  3. Som en liten, tyst bygata.
4. Vad gjorde Fredrika under sina två år i USA?
  1. Hon bodde mest kvar på hotellet i New York.
  2. Hon reste genom 27 delstater och studerade samhället.
  3. Hon arbetade som lärare i en skola.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Fredrika bodde på hotellet Astor House vid Broadway.
  2. Mannen som hälsade på henne var en äldre, allvarlig herre.
  3. Fredrikas böcker var redan kända i USA innan hon kom dit.
  4. Fredrika skrev brev hem till sin syster under resan.
6. Förklara med egna ord varför parken kändes som "en oas i den oroliga öknen" för Fredrika.
7. Texten säger att "nyfikenheten vägde tyngre än rädslan". Vad betyder det, och vad visar det om Fredrika? (inferens)
8. Varför kallas det unga mötet med mannen ett "gott förebud"? (inferens)
9. Texten beskriver Amerika som "ett land av stora motsättningar, på en och samma gång lockande och skrämmande". Ge två exempel ur texten som visar denna dubbelhet.
10. Varför tror du att européer gärna läste Fredrikas bok om Amerika? (inferens)
11. Vad vill texten att läsaren ska förstå om vilken sorts människa Fredrika Bremer var? Motivera ditt svar. (öppen fråga)

## Facit

1. **b)** Fredrikas ankomst och första dag i Amerika år 1849.
2. **b)** En kvinna reste ensam över Atlanten, utan man eller familj.
3. **b)** Som full av liv, men också av smuts, oväsen och kaos.
4. **b)** Hon reste genom 27 delstater och studerade samhället.
5. 1. **ja b) nej** – han var en ung man med mörka ögon. c) **ja** – hennes rykte hade rest före henne och hennes romaner var redan lästa i USA. d) **ja**
6. Exempel på svar: Staden var stökig, smutsig och full av oväsen, nästan som en öken av intryck. Den gröna, lugna parken med fontänen var raka motsatsen – en plats där hon kunde vila och få ro.
7. Exempel på svar: Hon var säkert orolig inför en så lång och ovanlig resa, men hennes lust att se och förstå världen var ännu starkare. Det visar att hon var modig och driven av nyfikenhet snarare än styrd av rädsla.
8. Exempel på svar: Mötet var vänligt och positivt redan första dagen, vilket gav en känsla av att landet skulle ta väl emot henne och att resan började bra.
9. Exempel på svar: Vackra hus och eleganta butiker fanns sida vid sida med smuts och byggrester. Senare beundrade hon demokratin men såg samtidigt slaveriet och orättvisorna. (Godkänn andra rimliga exempel ur texten.)
10. Exempel på svar: Få européer hade sett Amerika själva. Fredrikas personliga, ärliga och fördomsfria berättelser gav dem en sällsynt och pålitlig inblick i livet där.
11. Exempel på svar: Texten vill visa att hon var modig, nyfiken och självständig – en person som hellre upplevde och förstod världen själv än betraktade den på avstånd, och som inte lät sin tids regler stoppa henne. Det märks i hur hon lämnade ett tryggt liv för det okända. (Godkänn motiverade tolkningar.)

*Bedöm de öppna svaren efter innehåll, inte efter exakt formulering. Att skriva av en mening rakt ur texten räcker inte – eleven ska visa förståelse.*

### FÖR LÄRAREN

Reflekterande nivå (grundläggande/B1+). Scenen skildrar Fredrika Bremers ankomst till New York den 4 oktober 1849 och kompletterar biografien, som bara nämner USA-resan översiktligt. Verben står i preteritum. Tema: mod, nyfikenhet och mötet med det främmande. Frågorna 6–11 tränar inferens och tolkning. Citatet om “en oas i den oroliga öknen” samt detaljerna om Astor House, Broadway och det tretton dagar långa havet bygger på hennes egna reseskildringar (utgivna som “Hemmen i den nya världen”). Koppla gärna till elevernas egna erfarenheter av att komma till ett nytt land.

## Diskussionsfrågor

---

- Fredrika lämnade ett tryggt liv för att resa ut i det okända. När i livet är det värt att lämna tryggheten för något nytt och osäkert?
- Hon ville förstå ett land genom att se det själv, inte bara läsa om det. Vad kan man lära sig av att resa och möta nya kulturer som man inte kan läsa sig till?
- Texten visar en stad full av motsättningar – prakt och kaos sida vid sida. Känner du igen den känslan från någon stad eller plats du varit på? Berätta.
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en gång då du kom till ett nytt land eller en ny stad. Vad såg och hörde du, vad kändes svårt, och vad gjorde dig nyfiken?

---

### Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Fredrika Bremer – [https://en.wikipedia.org/wiki/Fredrika\\_Bremer](https://en.wikipedia.org/wiki/Fredrika_Bremer)
- Nationalencyklopedin: Fredrika Bremer – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/fredrika-bremer>
- Svenskt Biografiskt Lexikon: Fredrika Bremer – <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=16936>
- Fredrika Bremer-förbundet: Vem var Fredrika Bremer? – <https://fredrikabremer.se/om-oss/vem-var-fredrika-bremer/>
- SO-rummet: Fredrika Bremer – <https://www.so-rummet.se/kategorier/fredrika-bremer>

Faktagranskad i juni 2026. Fredrika Bremer föddes 17 augusti 1801 på Tuorla gård i Piikkis socken nära Åbo i Finland (som då tillhörde Sverige) och dog 31 december 1865 på Årsta slott söder om Stockholm. Hon debuterade anonymt 1828 med "Teckningar ur hvardagslifvet", reste i USA 1849–1851 (boken "Hemmen i den nya verlden", 1853) och gav 1856 ut romanen "Hertha", som bidrog till 1858 års lag om att ogifta kvinnor kunde bli myndiga vid 25 år (automatiskt från 1863) och till att Högre lärarinneseminariet öppnade 1861. Fredrika Bremer-förbundet grundades 1884, efter hennes död. Bilden är ett porträtt daterat 1855–1865; fotograf/konstnär anges som okänd i Wikimedia Commons.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.